

Hofbauer Aladár:
HALOTTAK NAPJÁN

– Emlékezés Pósa Lajosra –

Nehéz köd ereszkedik a lombokra. Sárguló levelek zizegve hullanak s halk zizegésük elandálítja lelkünket. A hervadáson mereng a lelkünk. Az enyészet hangját véljük hallani. Lelkünkön az ősz fuvalma rezdül át. A csöndes őszi napokat és az ábrándozó emberi lelkeket szerető testvéreknek érezzük. Csodáljuk a hervadó levelet, mely hozzánk oly hasonló. Vissza-visszasírjuk a múltat, melyre halovány fényt vet az emlékezés. A bús őszi szélben, a temető sírhalmain átvillan a gyertyák pislogó fénye. Bágyadt káprázatok törnek át szemünk előtt a homályon. A temetői gyertyák: szívünkben égnek az emlékezés pislogó gyertyái. Az őszi rózsák – a temetők búcsúzó királynői – az elmúlás énekét zengik.

Érezzük, hogy mi is elmúlunk, ha napjaink lejártak, de azt is érezzük, hogy él bennünk idegszál, mely azt sugallja, annak kell élnünk, ami fölemeli az emberi lelket, s ami kedves az emberi szívnek, mint az égbolt ragyogása odafönn az égen.

Küszöbén a földi végnek – a temetőben, hol az emlékezés útján zarándokolunk a jelent felejtető múltba –, éreznünk kell, hogy itt az elfáradt élet pihen vagy álmodik a lélek igaz, tiszta ragyogásával. Az emlékezés virága sohasem hervad el.

Halottak napja van. A harmónia és a csönd napja. A lélekre az emlékezés hangulata borul; az élet enyhülést keres.

Pósa Lajos sírjánál állunk.

Az emlékezés sebes szárnyain letűnt időknek napjairól beszélünk, mikor a bús felhőbárkák úsznak az égen s a halál közelében Istenre talál az ember és szeme most lát igazán mindennél többet és szebbet.

A kereszték erdejében, melyek a földi szenvedést jelképezik, de a föltámadást is, szeretettel köszöntjük a kies, regényes gömöri földnek, az elveszett Radnótnak szülöttjét, Pósa Lajost, kinek szerető gyermekszíve, magával ragadó, ártatlan vidámsága, derült, gyermeteg melegsége egykor a főreáliskolai tanári székben is szívében tartotta szeretett tanítványait s odaférfkőzve a gyermekek lelki világához, gondolkodásához és érzelmeivel azonosítva, őket hivatott tanítómesterrel lélek szerint összeforrasztotta, hogy játszva érte el igazi célját, hogy tanítómesterüket dalos szívvel és bizalommal kövessék.

Szeretettel köszöntjük az idők forгатagában is a magyar gyermekirodalom megteremtőjét! Korszakos hatása ma már nem vitás, minden gondolatát a becsületesen nevelő tanítómester művészetével írta le.

A sírkertben vele együtt éreznünk. Elmondhatjuk sok szép verse egyikét:

Forog a kereke
A kerekes kútnak,
Örömünk virági
Mind a porba hullnak.
Elszárad sorjába
Mind a fa levele,
Kerekes kútunknak
Mind egyre síróbban
Forog a kereke.

Szeretettel köszöntjük Pósa Lajost, kinek szívfelemelő, bábajos nyelve, hangja, arany kedve, színmagyar lelke, érzékenysége, lelkiismeretessége ott ragyogott minden változatosan kedves során, amelyben *az Isten, a haza, a szülői szeretetre oktatott.*

Pósa Lajosnak sok szép verse eszünkbe jut itt a sírnál. Bábajos gyerekverseit vele érezve zengjük el sírjánál:

Mennyben lakó én Istenem,
Vedd füledbe dicséretem!
Téged dicsér egész világ,
Neked köszön a kis virág,
Madárka is, mikor dalol:
Magasztal a bokor alól.
Mikor a fa sóhajtozik:
Atyám, hozzád imádkozik.
Erős vihar, kis gyöngye szél,
Tenger, patak hozzád beszél.
Az ég, a föld telve veled –
Dicsértessék a te neved!

Mennyben lakó én Istenem
Könyörgök, légy mindig velem!
A te neved kiáltozom:
Légy jó Atyám, hű pásztorom!
Zárd be szívem a rossz előtt,
A jóra adj elég erőt!
Ha kél a fény napkeleten:
A Te szemed rajtam legyen.
És ha leszáll napnyugaton:
Te légy, Atyám, az oltalom!
Terjeszd ki rám védő kezed –
Dicsértessék a Te neved!

Minden magyar ember, ki magyar szívvel olvassa Pósa Lajos műveit, megérzi írásaiban költői hangulatainak gyöngéd csapongását, mely hol alászállva, hol fölemelkedve akkor ér a legmagasabbra, mikor a magyarság bánatát, gondjait sírja el. Szeretettel köszöntjük őt, az igazi magyar költőt, az igaz embert, kinek a negyvennyolcas honvédek, a kurucok, a bujdosók és a honszerző vezérek voltak igaz ideáljai, s akikről a magyar ifjúságnak oly gyakran és oly csodaszépen énekelt!

Vajon hazánk mostani nyomorúságában milyen lelki muzsikát hallatna lantjának húrjain Ő, akinek mindenkor az igaz és nagy magyar erkölcsi igazságaiból fakadtak gondolatai! Bizonyára megrezdülne a gyermeki szív az ő énekén! Megtanulnánk, hogy szerencsétlen hazánkat siratnunk kell ugyan, de megtanulnánk azt is, hogy a gonosz trianoni rabláncokat szét kell szaggatnunk, hogy ismét Pósa Lajossal együtt zengjen a dal minden magyar ember ajkán:

Szép vagy, szép vagy Magyarország,
Gyönyörű szép tündérország,
Gyönyörködve el-elnézlek,
Hazám, hogyan szeretnélek!

A szülői szeretetet hirdető apostolt üdvözljük – kinek e szeretet vissza-visszatérő szívfelemelő imádsága volt – a mai napon az ő maga énekével, mikor gyönyörködünk gondolatai gazdagságában, mellyel a mi szívünket is gazdagítja:

Az édesanya tud
Legjobban szeretni,
Gyermekének jó s balsorsán
Örülni, könnyezni.

Örömeben is sír,
Bánatában is sír,
Ahol anyaszív porladoz,
Legszentebb az a sír.

A temető útjain járva, zengedezve halljuk Pósa Lajos száz meg száz más dalát is.

Kinek nincs más egyéb földje,
Csak az anyja sírja,
Messzi tájról, idegenből
Az is hazahívja.

Szeretettel köszöntjük őt, ki a szeretet arany fényével, a lelkesedés vidámságával adott költői visszhangot és formát a nép verses ösztöneinek és primitív kísérleteinek, melyeket azután művésziessé megnemesített.

Halottak napján hintsük tele virággal a magyar gyermekköltészet halhatatlan apostolának sírhalmát, ki képzeletének dús kincséből oly édes-bús gyermekvilágot teremtett. Aki gyönyörűen zengő, szép és tiszta magyar nyelven dalolta széjjel a magyar gyermeklélek minden elragadó szépségét, kedvességét és nemességét, minden magyar igazságot, magyar szépséget, s akinek minden hangja, éneke, meséje olyan, mintha vidám játszó kedvében millió meg millió gyermek, maga a magyar gyermek dalolná az egész világnak.

Hajtsuk meg a tisztelet zászlaját a nagy magyar gyermekköltő előtt! Költészete felölel mindent, ami a magyar gyermeket érinti és nemesíti. Dalol a bölcső felett, játszik a babával, katonásdit a fiúval, enyeleg az állatvilággal, a nép lelkéből mesél, gyújtja a hazaszeretet szent tüzét, mikor a haza dicső nagyjait dicsőíti. Vallásos verseivel az ihlet szárnyain a gyermek lelkét a föld és az ég teremtményéhez, a Mindenható Istenhez emeli, mikor oly magasztosan zengi:

Porszem vagyok én csak ezen a világon.
De kegyelmed érzem, nagyságodat látom,
Dicsérve dicsérlek
Mindig, amíg élek,
Fejemet meghajtoa, szent nevedet áldom.

Néptanítók Lapja, 1933. november 2.